



РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Областна администрация
Търговище

Утвърдил на основание
чл.14 от Закона за младежта: /п/
МИТКО СТАЙКОВ
Областен управител
на област Търговище
27.02.2013г.

ОБЛАСТЕН ПЛАН ЗА МЛАДЕЖТА

ОБЛАСТ ТЪРГОВИЩЕ

2013 ГОДИНА



м. февруари 2013 г.

Съдържание

I. Въведение	3
II. Анализ на предизвикателствата пред младежта в област Търговище:	
1. Демографска перспектива.....	3
2. Формално и неформално обучение.....	5
3. Младежка заетост.....	7
4. Икономическа активност и предприемаческо.....	10
5. Достъп до информация и услуги.....	11
6. Гражданска активност.....	11
7. Младежко доброволчество.....	13
8. Здравословен начин на живот.....	13
9. Младите семейства.....	16
10. Социалното включване на младите хора.....	18
11. Младежка престъпност.....	20
12. Младите хора в малките населени места и селски райони.....	23
13. Управление на младежката политика.....	24
III. Приоритети и специфични цели за провеждане на регионалната политика за младежта и мерки за постигането им.....	24
IV. Описание на съвместните дейности, които допринасят за постигане целите на общинските, областните и националната стратегия за младежта.....	30
V. Организация и координация на дейностите за постигане на целите.....	44
VI. Действия по наблюдение, оценка и актуализация на областния план за младежта.....	45
VII. Ред и начин за осигуряване на информация и публичност на плана.	45

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Областният план за младежта на област Търговище е разработен въз основа на приоритетите и стратегическите цели, заложи в Националната стратегия за младежта 2012-2020 г., в изпълнение на Закона за младежта и анализите на потребностите на младежите, представени от общините.

Той разписва изпълнението на националната политика за младите хора в област Търговище на възраст от 15 до 29 години, формирана според техните потребности и синхронизирана с приоритетите на европейската политика за младежта, а именно:

- насърчаване на икономическата активност и кариерното развитие на младите хора
- създаване на благоприятни условия за училищно и университетско образование и неформално обучение
- професионално и личностно реализиране
- осигуряване на информираност във всички сфери и аспекти на общественоекономическия живот
- повишаване на гражданската активност
- приобщаване към управлението на местно, областно и национално ниво, развитие на младите хора в малките населени места и селски райони, повишаване ролята на младежите в превенцията на престъпността.

С навършването на 14 години започва периодът на юношеството, в който младата личност оформя своята идентичност, интереси и ориентация за развитие, изпитва силна потребност от себеутвърждаване и доверие. Основните теми и широкият обхват на проблемите, които засягат младите хора, налага прилагането на многосекторен подход в изпълнението на плана.

При разработването на настоящия план Областна администрация Търговище осъществи тясно сътрудничество с институции и организации от секторите: образование, заетост, социална подкрепа, здравеопазване, вътрешен ред и сигурност, с неправителствените организации и др.

II. АНАЛИЗ НА ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА ПРЕД МЛАДЕЖТА В ОБЛАСТ ТЪРГОВИЩЕ

1. Демографска перспектива

Основната характеристика на младежката общност в област Търговище, както и предизвикателствата пред нея, не са по-различни от тези на младежите в национален мащаб. Прогнозата на НСИ показва, че броят на младите хора в България намалява. Същата е и тенденцията в област Търговище. По данни на НСИ

от преброяването на населението през 2011 г. броят на младите хора в областта е намалял, както следва: 1992 г. - 31206 д., 2001 г. - 27892 д., 2011 г. - 21243 д. По-голям е делът на младите хора в общините Търговище и Попово, които живеят в градовете. Обратна е тенденцията в общините Омуртаг, Антоново и Опака. Те се характеризират с отдалеченост и разпокъсаност на населените места от центъра на общината и в тях повечето млади хора живеят в селата.

Таблица 1

Население от 15 до 29 г. по възрастови групи , местоживеене и пол.

Възраст в навършени години	Общо	В градовете	В селата
Област Търговище			
общо	21243	11674	9569
15-19 г.	7146	3929	3217
20-24 г.	6842	3648	3194
25-29 г.	7255	4097	3158
Община Антоново			
общо	1171	351	820
15-19 г.	409	123	286
20-24 г.	394	120	274
25-29 г.	368	108	260
Община Омуртаг			
общо	4181	1441	2739
15-19 г.	1389	483	906
20-24 г.	1361	489	872
25-29 г.	1430	469	961
Община Опака			
общо	1290	519	771
15-19 г.	419	162	257
20-24 г.	424	158	266
25-29 г.	447	199	248
Община Попово			
общо	4421	2584	1837
15-19 г.	1541	917	624
20-24 г.	1411	781	630
25-29 г.	1469	886	583
Община Търговище			
общо	10181	6779	3402
15-19 г.	3388	2244	1144
20-24 г.	3252	2100	1152
25-29 г.	3541	2435	1106

Данните са на НСИ към 01.02.2011 г.

Таблица 2

Население по етническа група и възраст.

Област Търговище	Възраст в навършени години 10-19 г.	Възраст в навършени години 20-29 г.
1.Българска	4931	5428
2.Турска	4560	5099
3.Ромска	1352	1342
4.Друга	78	121
5.Не се самоопределят	158	179

Данните са на НСИ към 01.02.2011 г.

От горепосочената таблица е видно, че децата и младите хора от 10 до 29 год. в област Търговище са представени основно в три етнически групи: българска - 10359, турска - 9659, ромска - 2694.

2.Формално и неформално обучение

На територията на област Търговище е изградена мрежа от 56 училища, в които се дава възможност на всички ученици да упражняват правото си на образование. В населените места, където не функционират училища, на подлежащите ученици на задължително обучение до 16-годишна възраст се осигурява безплатен транспорт за извозването им до средишните училища.

По данни на НСИ към 2011 година на територията на област Търговище живеят 112939 души на възраст над 7 години, от които 6524 са с незавършено начално образование и 1716 души никога не са посещавали училище. Данните от преброяванията на населението сочат, че от 1982 г. до 2011 г. се е увеличил делът на хората, завършили висше и средно образование, а тези с основно, начално и незавършено начално училище са намалели. С висше образование през 1985 г. са 4328 души, а през 2011 г. - 9702 души; със средно образование през 1985 г. са 31839 души, а през 2011 г. - 41889 души, а тези с начално незавършено са: 1985 г.- 17289 д., 2011 г. - 6524 д.

Таблица 3

Население на 7 и повече навършени години по степен на завършено образование и възраст за област Търговище:

Област Търговище	висше	средно	основно	начално	незавършено начално	никога не посещавали училище
15-19 г.	-	932	5488	602	91	33
20-29 г.	1699	7360	3682	956	234	166

Община Антоново 15-19 г. 20-29 г.	- 59	45 298	272 227	76 120	11 32	5 26
Община Омуртаг 15-19 г. 20-29 г.	- 225	165 1250	1090 961	111 268	16 44	7 43
Община Опака 15-19 г. 20-29 г.	- 77	79 499	310 259	22 26	- 5	- 5
Община Попово 15-19 г. 20-29 г.	- 336	186 1570	1206 717	117 172	26 46	6 39
Община Търговище 15-19 г. 20-29 г.	- 1002	457 3743	2610 1518	276 370	32 107	13 53

Данните са на НСИ към 01.02.2011 г.

Съществен проблем в образователната система в Търговище е преждевременното напускане на училище, което е определящ фактор за изпадане на младите хора в социална изолация.

По данни на РИО Търговище през последните три години броят на учениците, не посещавали учебните часове, относително намалява.

- В община Антоново има 4 училища с 475 ученици, като средният брой извинени отсъствия е 7,87, а на неизвинените е 1,91;

- В община Омуртаг училищата са 11 с 2112 ученици, като средният брой извинени отсъствия е 45,37, на неизвинените е 10,29;

- В Община Опака – 3 училища с 489 ученика, като броят на извинените отсъствия е 10,05, а на неизвинените е 0,63;

- В община Попово – 13 училища с 2748 ученика, като ср. брой на извинените отсъствия е 89,0 , а на неизвинените е 25,88;

- В община Търговище – 25 училища с 6795 ученика, като среден брой на извинените отсъствия е 77,3 а на неизвинените е 30,32.

За област Търговище по данни на РИО статистиката е следната: 56 училища с 12619 ученика - 3,60 среден брой извинени отсъствия и 1,00 среден брой неизвинени отсъствия.

В областта се предприемат мерки за задържането на младите хора в училище и за придобиване на образование и квалификация на млади хора, прекъснали обучението си. Стартирането на двата проекта по Оперативна програма „Развитие на

човешките ресурси": „Успех“ и „Подобряване качеството на образованието в средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на учебния процес“ има важно значение за етническата интеграция на учениците и задържане на застрашените от напускане на училище. С тези проекти се осигуряват дейности за обезпечаване правото на равен достъп до образование и диференциране на грижата към учениците. По този начин се осигури качествен образователно-възпитателен процес, осмисля се свободното време на учениците, намали се агресията в училище и не на последно място се ограничи броят на преждевременно напускащите.

Следствие на това се наблюдава трайна тенденция на намаляване на младите хора, отпадащи от системата на средното образование в област Търговище: през 2007 г. са отпаднали 19.5%, а през 2011 г. - 15.3%.

Дял на преждевременно напусналите училище в % за област Търговище:

- През 2007 г. – 19.5%
- През 2008 г. – 21.8 %
- През 2009 г. – 20.9 %
- През 2010 г. – 18.7 %
- През 2011 г. – 15.3 %

Младешите, отпаднали от системата на образованието, нямат придобита степен на професионална квалификация и възможностите им за завръщане в системата на образованието са ограничени. За младите хора, навършили 16 години - неграмотни и слабограмотни, към дирекциите „Бюро по труда“ се осигурява обучение за оgramотяване по проекти, финансирани по оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“. С цел завършване на образователна степен или придобиване на професионална квалификация, в училищата на територията на област Търговище освен дневна форма се организират и неприсъствени форми на обучение – самостоятелна, индивидуална, вечерна и задочна.

Популярността на неформалното учене е ограничена. Голяма част от младешите след приключване на формалното им учене не се възползват от възможностите на неформалното и това ги прави неконкурентноспособни на пазара на труда.

3. Младешка заетост

Съгласно действащото законодателство в република България на 15 години младият човек става трудоспособен, като започването на работа на по-ранна възраст е при условията на специална закрила. Насочването на политиките за развитие би подпомогнало кариерната ориентация и би облекчило включването на трудоспособните хора в системата на трудовата заетост. Тези от тях, които са без опит, квалификация и ниско образование, са в неблагоприятно положение и са най-засегнати от влошените икономически условия. Необходимо е да се положат усилия

в посока на плавното преминаване от учебната скамейка към пазара на труда чрез разширяване на стажове и практики в държавния и частния сектор.

Често младите хора изпитват липса на необходимата информация за устройване на работа. Няма практика работодатели да инвестират в обучението и квалификацията на младите работници и служители. Голяма част от тях са демотивирани от предлаганото заплащане, както и от условията на работа, което ги превръща в потенциален ресурс на заетостта в сивата икономика.

В област Търговище към 31.12.2012 г. в дирекциите „Бюро по труда“ има регистрирани 1569 безработни млади хора на възраст от 16 до 29 г. или това са 15,59% от всички безработни лица.

3.1. Регистрираната безработица в Дирекция „Бюро по труда“ – Търговище към 31.12.2012 г. е 3249 лица, като 597 (18.37%) от тях са младежи на възраст 16-29 години:

- До 19 г. – 48 лица;
- От 20 до 24 г. – 239 лица;
- От 25 до 29 г. – 310 лица.

Групи в неравностойно положение на пазара на труда (община Търговище) са групи от безработни лица с по-ниска конкурентноспособност на пазара на труда, в които се включват:

- безработни младежи - 597
- безработни младежи с трайни увреждания - 13
- безработни младежи от социални заведения, завършили образованието си - 1
- продължително безработни лица - 117
- безработни лица - самотни родители - 1
- майки (осиновителки) с деца до 3 г. възраст - 39
- безработни лица, изтърпели наказание лишаване от свобода - 0
- безработни лица с основно или по-ниско образование и без професионална квалификация.

3.2. Регистрираните безработни младежи на възраст до 29 г. в Дирекция „Бюро по труда“ – Попово (за общините Попово и Опака) към 31.12.2012 г. са 416 лица или 14.6% от търсещите работа.

Групи в неравностойно положение (брой младежи до 29 г.) за Община Попово и община Опака:

- лица с намалена работоспособност - 7
- самотни родители - 0
- майка с дете до 3 г. – 33
- младежи от социални заведения – 0
- младежи лишавани от свобода – 0

- младежи от малцинствени групи – 120

3.3. Равнище на безработица сред младите хора към 31.12.2012 г. в Дирекция „ Бюро по труда“ – Омуртаг (за общините Омуртаг и Антоново) регистрирани безработни младежи – 483, или 13,8% от всички търсещи работа в ДБТ.

Тенденцията за последните 6 месеца на годината е да нараства броят и делът както на всички безработни, така и на регистрираните младежи. Намаление на младежката безработица се наблюдава през пролетно-летния сезон.

Групи в неравностойно положение (брой младежи до 29 г.) за община Омуртаг и община Антоново:

- Безработни лица с основно и по-ниско образование - 2247 бр. или 64,4% от всички регистрирани в ДБТ безработни, от тях 266 са младежи до 29 г. Това са 55,1% от регистрираните младежи.
- Безработни лица без квалификация и специалност - 2384 бр. или 68,3% от всички регистрирани в ДБТ безработни, от тях 328 са младежи до 29 г. Това са 67,7% от регистрираните младежи.
- Безработни лица с намалена трудоспособност - 118 бр. или 3,4% от всички регистрирани в ДБТ безработни, от тях 6 са младежи до 29 г. Това са 1,2% от регистрираните младежи.
- Продължително безработни лица - 1881 бр. или 53,9% от всички регистрирани в ДБТ безработни, от тях 137 са младежи до 29 г. Това са 28,1% от регистрираните младежи.

За второто шестмесечие на 2012 г. могат да се изведат **следните тенденции:**

Входящ поток:

- регистриране на младежи, завършили средното си образование и не желаещи да продължат в по-горна степен;
- регистриране на младежи, завършили етап от висшето си образование, желаещи включване в заетост на пазара на труда;
- регистриране на млади хора, реализирали се на пазара на труда, но освободени от работа по независещи от тях причини, по инициатива на работодателите;
- регистриране на млади хора след изтичане на срока на определени санкции в дирекция „ Бюро по труда“.

Изходящ поток:

- Кандидатстване с последващо включване в заетост по схема „Старт в администрацията“ от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ и Национална програма „ Старт на кариерата“;
- Включване в заетост по обявени несубсидирани работни места;
- Участие в организирана трудова борса през месец март, с последваща трудова заетост;

- Участие в ново стартиращи проекти и програми, финансирани от ДБ.

4. Икономическа активност и предприемачество

Мнозинството млади хора на територията на област Търговище имат желание да развият собствен бизнес, независимо от силната конкуренция. Те се нуждаят от подкрепа както при стартирането, така и при развиването на самостоятелен бизнес.

Броят на младите хора, участвали в курсове и др. форми за квалификация и преквалификация през 2012 г. към Бюрото по труда – Попово, е 149 лица.

Таблица 4

Брой млади хора, устройени на работа чрез бюрото по труда община Попово:

Причина за прекратяване	Брой
Осъществяващи самостоятелна стопанска дейност и подлежи на осигуряване.	1
Започнали работа и подлежащи на осигуряване въз основа на законодателство на друга държава-членка на ЕС или страна по споразумението за ЕИП.	1
Включени в мярка по заетост по ЗНЗ	10
Започнали работа с посредничеството на ДБТ и подлежи на осигуряване по реда на чл. 4 от КСО.	61
Стажували след обучение и подлежащи на осигуряване по реда на чл. 4 от КСО.	1
Включени в програма за заетост по ЗНЗ.	10
Включени в програми и проекти за заетост, финансирани със средства от Европейски и други международни фондове.	97
Общо	181

Данните са на дирекция „Бюро по труда“ Попово

Брой млади хора, участвали в курсове и др. форми за квалификация и преквалификация към Бюрото по труда - община Търговище:

По данни на дирекция „Бюро по труда“ Търговище младежите, участвали в различни форми за обучение през 2012 г. за община Търговище са общо 280, като 192 от тях са заети, преминали обучение срещу ваучер по различни схеми от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“.

Младежи, устройени на работа чрез Дирекция “Бюро по труда” на несубсидирани работни места - 245 лица, на субсидирани работни места по схеми от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” - 114 лица, на субсидирани работни места по мерки и програми от Закона за насърчаване на заетостта - 43 лица.

Брой млади хора участвали в курсове и др. форми за квалификация и преквалификация към Бюрото по труда - Община Омуртаг:

- Обучени по схема „Развитие” на ОП РЧР – 49 бр.

- Включени в обучение за професионална квалификация по схема „Първа работа“ – 7 бр.
- Обучени по Проект „Подкрепа за предприемчивите българи - Компонент I“ – 10 бр.
- Обучени по Проект „Подобряване пригодността за заетост на безработни лица чрез повишени професионални и ключови компетентности“ – 5 бр.

Постъпили на работа с посредничеството на ДБТ на първичен пазар – 101 бр.

Постъпили на работа с посредничеството на ДБТ по програми и мерки–135 бр.

Нагласи за предприемачество: обучени са 10 младежи по проект „ Подкрепа за предприемчивите българи – Компонент – I“ на Оперативна програма „ Развитие на човешките ресурси“.

5. Достъп до информация и услуги

Въпреки масовото навлизане на информационни технологии в бита и в работата, достъпът до информация на младите хора все още е ограничен. Публичните услуги в подкрепа на младите хора все още не са с необходимото качество и не достигат до всички нуждаещи се, особено до младите роми и младежите в малките населени места.

Относителен дял на домакинствата в област Търговище с достъп до интернет в % (по данни на НСИ):

- През 2009 г. – 21.0%
- През 2010 г. – 20.2 %
- През 2011 г. – 24.3 %

Относителен дял на домакинствата в област Търговище с достъп до интернет между 16 – 74 г. използвали регулярно интернет в % (по данни на НСИ):

- През 2009 г. – 35.9 %
- През 2010 г. – 31.5 %
- През 2011 г. – 35.5 %

Въпреки устойчивото развитие на мрежата от Младежките информационни – консултантски центрове, необходимо е подобряване капацитета им и повишаване качеството на услугите, предлагани в тях.

6. Гражданска активност на младите хора:

Стратегически подход в работата на образователните институции в област Търговище е наред с оползотворяването на свободното време на учениците да се издирват и развиват ученици с изявени заложби и талант. Обединеният детски комплекс – Търговище целогодишно реализира занимания в постоянни форми за около 550 млади хора в областта на науката, гражданското образование, изкуствата и спорта. Работата в тези направления се насочва към надграждане на получените

знания в училище и развитие на дарованията на всеки ученик. Системно се предоставят възможности за участия в конкурси и състезания на различни нива – регионално, национално и международно. Освен това се реализира общуване на територията на населеното място между връстници, които имат сходни интереси и това допринася за неформалното образование на младежите. Младежи на възраст 15-18 години са включени предимно в клубовете по тенис на корт, тенис на маса, мажоретен състав, в групите по изобразително изкуство и екоклуба.

С цел реализиране гражданската активност на учениците към комплекса функционира Търговишки ученически парламент, форма за ученическо самоуправление на общинско ниво. В ученическия парламент членуват ученици от гимназиален етап от училищата на община Търговище. Дейността им е уредена с правилник. Броят на учениците е 18-20 човека, като част от тях не членуват в училищните парламенти, т. е. членството им е продиктувано от лично желание.

Младежите участват и реализират дейности в областта на гражданското образование. Осъществяват публични прояви за учениците по различни поводи, като част от тях са с традиционен характер. В хода на дейността, младите участват в национални срещи и преминават обучения за изграждане на лидерски умения. Участват при организацията на общински, областни и национални прояви, които се провеждат на територията на област Търговище.

За изразяване на гражданската позиция в младите хора съществено значение имат изградените в училищата ученически съвети. В тези организации учениците вземат участие във вземането на решения във връзка с училищния живот и се интегрират пълноценно в училищната общност.

От месец януари 2012 г. стартира проектът „УСПЕХ“ - „Да направим училището привлекателно за младите хора“ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“. В работата по проекта участват 26 училища от област Търговище. Чрез участие в извънкласни и извънучилищни дейности се осмисля свободното време на учениците, вкл. и на ученици с идентифицирана нужда от специфична подкрепа, на ученици в риск от отпадане или прояви на агресия и насилие.

Младежките организации все още не се възприемат като среда за гражданска изява на младите хора. Те проявяват значителен интерес към спортните клубове и фен клубовете на професионалните отбори. Напоследък много привлекателни за младите започват да стават танцовите клубове, където отиват от една страна да спортуват, а от друга да се забавляват. Също така предпочитат да се изявяват в неформални среди - събирания с приятели, спортни мероприятия, интернет клубове, интернет форуми и чатове.

Делът на младежите, които не се интересуват от политика, расте с всяка изминала година. Все още държавните и общински органи не предлагат ефективно

действащи механизми за отразяване на младежкото мнение при вземане на политически и социални решения, имащи отношение към тях.

Мисленето сред младите хора за гражданска инициативност като „нещо безсмислено и губещо време“ е сериозна заплаха за демократичните механизми в бъдеще. Диалогът с младите хора на регионално, областно и общинско ниво по въпроси, които ги засягат, все още не е структуриран за разлика от установените Европейски модели.

7. Развитие на младежко доброволчество:

Макар готовността на младите хора да участват в доброволчески акции да нараства, все още са ограничени възможностите за доброволчески дейности. Ценността на доброволчеството все още не се познава широко от младите хора. Неразвити са механизмите за публичното подпомагане на младежкото доброволчество като важна проява на солидарност и гражданска активност и форма за неформално учене.

В гр. Търговище работи Клуб на доброволеца към Клуба на нестопанските организации, който членува в НАРД гр. Пловдив. Клубът на доброволеца развива активна доброволческа дейност, както и инициативи за популяризиране на доброволчеството сред младите хора. Традиции в доброволчеството има и БЧК в областта, чиито младежи организират различни прояви и събития както в областния град, така и в другите общини.

От община Попово в международно младежко доброволчество се ангажират младежите от скаутски клуб „Антола“, както и членове на БМЧК „Ботевци“. Доброволчески благотворителни и еко акции се провеждат не само в града, но и в селата.

В община Опака има Местен център за работа с доброволци към сдружение СИДУРО, член на НАРД гр. Пловдив. През изтеклата 2012 г. броят им се е увеличил.

В община Омуртаг също се е увеличил броят на доброволците. Те участват съвместно със служители от общинска администрация в акцията на БТВ „Да изчистим България за един ден“. Активно се включват в организираните турнири по шах, тенис на маса, волейбол и др.

8. Здравословен начин на живот:

В последните няколко години се наблюдават някои много тревожни тенденции:

- Нараства процентът на младите хора, които употребяват алкохол, особено сред младежите на възраст от 15 до 24 години;
- Младежите в България заемат най-високият дял на пушачите в Европа;
- Не намалява и употребата на наркотици и психотропни вещества;

- Нараства разпространението на ХИВ/ СПИН и полово предаваните болести;
- Затвърждава се тенденцията след напускане на училище голяма част от младите хора да прекратяват заниманията си със спорт и да не водят здравословен начин на живот.

За съжаление всичките тези тревожни тенденции не са чужди и за област Търговище. Комплексната оценка на здравословното състояние на деца и ученици в област Търговище се изготвя съгласно изискванията на Наредба №39/2004 г. за профилактичните прегледи и диспансеризацията, Наредба №3/2000 г. за здравните кабинети в училища и детски заведения и на база постъпилите унифицирани таблици, предоставени от медицинските специалисти към здравните кабинети.

През 2011 г. на профилактичен преглед са подлежали 11269 деца в училищна възраст. От тях обхванати с профилактични прегледи са 9819 – 87.13%. При учениците на възраст от 14 до 18 години в границите на нормата по отношение на ръста са 88.72% от момчетата и 88.11% от момичетата. През 2011 г. при учениците тенденцията е да нараства делът на децата с тегло извън нормата.

От общо 9819, обхванати с профилактични прегледи ученици от 7 до 18 години, при 1265 (12.88%) са диагностицирани отклонения в здравословното състояние. Водещ проблем, установен по време на профилактичните прегледи, е затлъстяването. Процентът на страдащите от свръх тегло учащи е 45.06% от общия брой регистрирани заболявания. Освен генетичните фактори, които го детерминират, то е свързано до голяма степен с небалансираното хранене и хиподинамията.

Тенденциите са към увеличаване на броя на децата с наднормено тегло:

- През 2009 г. имаме относителен дял 27,11 (302 деца);
- През 2010 г. – 34,34 (398 ученика);
- През 2011 г. – 45,06 (570 ученика).

На второ и трето място по честота са очните заболявания (18.5%) и болестите на дихателната система (8.21%), а на четвърто място – болестите на нервната система (6.39%).

На диспансерен отчет се водят 383 ученици, в това число 162 подрастващи на възраст от 14 до 18 г. Най – честият повод за диспансеризация са болестите на нервната система и сетивните органи – 155 (относителен дял 40.47%). Втори по честота като причина за диспансерно наблюдение са заболяванията на дихателната система с относителен дял 30.02% (115 деца). В тази група 88.69% са с диагноза „бронхиална астма“. На трето място с относителен дял 8.61% се нареждат вродените аномалии, от които главно вродени сърдечни малформации (54.54%). На четвърто място са болестите на ендокринната жлеза и обмяната – 6.27%. Сред възрастовата група на 14 – 18 годишните, от общо 4270 подрастващи, 162 са били диспансеризирани през 2011 г. – 3.79%.

Физическата дееспособност на учениците е добра, но процентът на покрилите нормативите е по-нисък в сравнение с предходната година – оценка над среден 3 в часовете по ФБС имат 97.78%. Броят на активно спортуващите млади хора от община Попово е около 300. Те са обхванати в различни спортни клубове. Около 200 младежи участват в художествени състави за любителско творчество. В община Омуртаг млади хора, практикуващи спортни дейности са 701 младежи. В община Опака са 60 младежите, занимаващи се активно със спорт.

Проведено е анкетно проучване сред 300 момичета на възраст 14-17 години от област Търговище, относно употребата на тютюневи изделия и нивото на информираност за вредните последствия. Резултатите от проучването показват, че:

- Една трета от анкетираните (38.91%) не са правили опити да пушат до този момент. Тревожен е фактът, че има момичета на тази възраст, които пушат всеки ден – 61.09%. Това е предпоставка за ранното развитие на никотинова зависимост с всички последици за здравето на подрастващите;
- Повече от две трети живеят в семейства, където единият или двамата родители пушат, а те служат като модел за подражание. Дори и да не са експериментирали с тютюневи изделия, тези деца са изложени на вредното въздействие на тютюневия дим у дома;
- Близо една трета споделят, че с цигара се чувстват по – непринудено на купон, което предполага ниска самооценка и евентуални проблеми при общуването с връстници;
- Широко популярни сред анкетираните са някои заблуди, че тютюнопушенето помага да се намалят излишните килограми.

Анкетата показва, че 33.01% от момичетата са на мнение, че тютюнопушенето е само вреден навик, че употребата на никотин не води до зависимост и ако пожелаят, лесно могат да се откажат от пушенето.

В РЗИ – Търговище функционира консултативен кабинет за отказ от тютюнопушенето и информационно – образователен център, в който се провеждат обучения по различни теми: околна среда и здраве; ограничаване злоупотребата с алкохол; ограничаване на тютюнопушенето; здравословно хранене; профилактика на остеопорозата; профилактика и контрол на ХИВ/СПИН; подобряване на сексуалното и репродуктивното здраве; борба с наркотиците; работа с лица в неравностойно положение, принадлежащи към етническите малцинства; психично здраве; дейности за подобряване на физическата активност.

Експертите провеждат обучения по училищата и детските градини при поискване. Изготвят се и се разпространяват здравно – образователни материали.

През учебната 2011/2012 година дейността на РИО във връзка с превенцията на тютюнопушенето и употребата на алкохол и наркотични вещества сред децата и учениците е свързана със своевременното предоставяне на информация до

училищата в областта за различни мероприятия и инициативи, в които могат да участват и с подпомагане и координиране на дейностите с училищата и други институции при реализирането на някои от тях.

През учебната 2012 година, 29 училища са работили по училищни програми за превенция на употребата и злоупотребата с наркотични вещества, основани на подхода „умения за живот“. В 19 училища са приложени програми, базирани на подхода „връстници обучават връстници“. Във всички училища темата за вредата от тютюнопушенето и употребата на алкохол и наркотици е разглеждана под различни форми на часа на класа. Почти всички ученици са обхванати в кампании, организирани на училищно ниво или от други институции.

На Обединения детски комплекс – Търговище е възложено провеждането на спортните турнири от Ученическите игри по правилата, които се утвърждават всяка година със заповед на министъра на МОМН. В тях вземат участие ученици от 5 до 12 клас, като тези от гимназиален етап са средно около 550 състезатели, разпределени в 55 отбори.

Област Търговище участва в Националната кампания под надслов „Участвам и променям“. Кампанията бе инициирана от Министерството на образованието, младежта и науката и подкрепена от Омбудсмана на Република България. Инициативата е ориентирана към осъществяване на гражданско и здравно образование в училище. Тя обхваща следните теми:

- Физическо здраве: Здравословно хранене; Обучение в разчитане на етикетите на храните; Физическа активност и спорт; Дентална култура; Хигиена на тялото; Полова и сексуална култура;

- Психично здраве: Превенция на употреба с вещества – алкохол, тютюнопушене, наркотици; Справяне с различни форми на училищен тормоз, кибертормоз; Толерантност към различието: Притеснения, страхове, тревожност и търсене на помощ; Ролята на играта и почивката за децата; Превенция на рисковото поведение- трафик на хора, конфликт със законите;

- Социално благополучие: Гражданска култура и участие; Ученическо самоуправление; Изразяване и отстояване на мнение; Благотворителност; Етика на поведение в отношенията и поведение към себе си и другите; Съвременни форми на комуникация, интернет и социалните мрежи.

9. Младите семейства

Изследванията показват, че все повече млади хора не считат брака за необходимост. Ако до скоро жените в по-голяма степен се обявяваха в подкрепа на брака, то сега мнозинството и от мъжете, и от жените пренебрегват институцията на брака в еднаква степен.

Нараства както относителният дял на децата, родени извън брак, така и броят на разводите в младежка възраст. Младежите продължават да живеят все по-дълго в дома на своите родители, като причината, която посочват, е липсата на финансови възможности.

За област Търговище статистиката е следната:

Таблица 5

Население по фактическо семейно положение и възраст:

Област Търговище		
Фактическо семейно положение	Възраст в навършени години: 15-19 г.	Възраст в навършени години: 20-29 г.
Не в брак	6700	8261
В брак	60	2676
Съжителство без брак	386	3160
Община Антоново		
Не в брак	369	438
В брак	-	98
Съжителство без брак	-	226
Община Омуртаг		
Не в брак	1262	1503
В брак	15	572
Съжителство без брак	112	716
Община Опака		
Не в брак	387	401
В брак	14	385
Съжителство без брак	18	85
Община Попово		
Не в брак	1472	1782
В брак	14	426
Съжителство без брак	55	672
Община Търговище		
Не в брак	3210	4137
В брак	11	1195
Съжителство без брак	167	1461

Данните са на НСИ към 01.02.2011 г.

Таблица 6

Население по юридическо семейно положение и възраст:

Област Търговище		
Юридическо семейно положение	Възраст в навършени години 16-19 г.	Възраст в навършени години 20-29 г.
Нежен/неомъжен	5800	11152

Женен/омъжена	69	2767
Вдовец/вдовица	-	-
Разведен/разведена	-	-
Община Антоново		
Нежен/неомъжен	331	646
Женен/омъжена	6	106
Вдовец/вдовица	-	-
Разведен/разведена	-	-
Община Омуртаг		
Нежен/неомъжен	1107	2179
Женен/омъжена	17	585
Вдовец/вдовица	-	-
Разведен/разведена	-	-
Община Опака		
Нежен/неомъжен	340	467
Женен/омъжена	15	395
Вдовец/вдовица	-	-
Разведен/разведена	-	-
Община Попово		
Нежен/неомъжен	1251	2395
Женен/омъжена	17	447
Вдовец/вдовица	-	-
Разведен/разведена	-	-
Община Търговище		
Нежен/неомъжен	2771	5465
Женен/омъжена	14	1234
Вдовец/вдовица	-	-
Разведен/разведена	-	-

Данните са на НСИ към 01.02.2011 г.

10. Социалното включване на младите хора

До навършване на 18 години за младежите в риск са действа Законът за закрила на детето. Действащата нормативна уредба позволява добри практики на работа в случай на дете в риск, съгласно които социалните услуги в специализирана институция или от резидентен тип могат да се ползват след 18-та година до навършване на 20 годишна възраст, ако младежът учи. Също така, чл.144 от Семейния кодекс създава правна възможност за учащи се младежи да получават издръжка от своите родители до навършване на 25 годишна възраст. В случаите, когато те са лишени от родителска грижа, държавата и обществото следва да предприемат мерки за закрила.

От таблицата по-долу е видно каква е степента на увреждания сред младите хора в област Търговище.

Таблица 7

Население на 16 и повече навършени години със и без трайно намалена трудоспособност или степен на увреждане по възраст

Степен на увреждане	Възраст в навършени години 16-19 г.	Възраст в навършени години 20-29 г.
Област Търговище		
Няма	3518	8450
До 50%	10	23
От 50% до 70%	19	56
От 71% до 90%	19	99
Над 90%	14	48
Община Антоново		
Няма	206	444
До 50%	-	-
От 50% до 70%	-	-
От 71% до 90%	-	6
Над 90%	-	-
Община Омуртаг		
Няма	604	1551
До 50%	-	-
От 50% до 70%	-	7
От 71% до 90%	-	14
Над 90%	4	5
Община Опака		
Няма	208	423
До 50%	-	-
От 50% до 70%	-	3
От 71% до 90%	-	-
Над 90%	-	3
Община Попово		
Няма	725	1663
До 50%	-	-
От 50% до 70%	-	-
От 71% до 90%	4	18
Над 90%	3	9
Община Търговище		
Няма	1775	4369
До 50%	7	14
От 50% до 70%	12	34
От 71% до 90%	13	59
Над 90%	5	29

Данните са на НСИ към 01.02.2011 г.

Все още е ограничен достъпът на младите хора в риск до целенасочени и качествени социални услуги в общността, особено в малките населени места. В община Попово е създаден Център за социална рехабилитация и интеграция, който

предоставя социални услуги за лица с увреждания. Работата е насочена към психологична подкрепа на лицата и техните семейства, логопедична рехабилитация и двигателна рехабилитация. От услугите се ползват 27 лица на възраст до 29 г.

Социални услуги предлага и Дом за възрастни с умствена изостаналост в с. Медовина, в който са настанени и лица до 29 г.

В общините функционират МКБППМН, които извършват превантивна дейност с млади хора до 19 годишна възраст. Община Попово работи по Програма за превенции на рисковото поведение сред подрастващите и промоция за здраве, в която са разписани задълженията на всички заинтересувани лица.

11. Младежка престъпност

От 14 годишна възраст възниква възможността за реализиране на наказателна отговорност по отношение на младия човек за извършени от него престъпления.

Зачестяват случаите на противообществени и противоправни прояви сред млади хора от по-ниските възрастови групи. Около две трети от осъжданите всяка година младежи не ходят на училище и/или нямат работа. Запазва се висок процентът на рецидива сред младите правонарушители.

Статистиката през последните години показва застрашителни тенденции на нарастване броя на непълнолетните извършители на престъпления и на относителния дял на младите хора до 29 години сред затворническата популация и сред водачите на моторни превозни средства, причинили пътно-транспортни произшествия. За съжаление и за област Търговище данните не са по-добри.

В ОД на МВР – Търговище през 2012 г. от общо разкритите 912 криминални престъпления, 115 са извършени от непълнолетни и 54 от малолетни лица, а 363 от лица между 18 и 30 години. Относителният дял на детската престъпност спрямо криминалната престъпност като цяло е 18,5%. Когато добавим и младежите до 30 г., относителният дял нараства на 39,8%. Разкритите извършители на криминални престъпления са 904, от тях 105 са непълнолетни, 56 малолетни лица и 395 лица между 18 и 30 години.

Най-голям дял в престъпленията, извършени от малолетни, непълнолетни и лица между 18 и 30 години, имат престъпленията срещу собствеността. От общо разкритите 283 кражби по чл. 194 от НК, 160 са извършени от младежи до 30 годишна възраст. Основно те са извършени за набавяне на средства за препитание и забавление чрез кражби на предмети на бита, черни и цветни метали и сплавите им. Агресията на младите хора като цяло е много голяма през последните години. От разкритите 20 средни телесни повреди, 11 са извършени от наблюдаваната категория лица. От разкритите 13 бр. грабежи, 11 са извършени от младежи до 30 години.

През 2012 г. в категорията младежи между 18 и 30 години има извършено едно тежко криминално престъпление – умишлено убийство. Половите престъпления – изнасилване, съвкупление с малолетни, блудство, също са голям процент – от 11 бр. разкрити, 5 са извършени от лица до 30 г. Следващият не маловажен вид престъпления е унищожаване и повреждане на чуждо имущество. От разкритите 45 престъпления, 24 са извършени от младежи до 30 г. Следващата категория – престъпления свързани с наркотици (употреба и разпространение) – от разкритите 13 бр., 10 са извършени от лица до 30 г., което е много тревожна статистика.

Значителен е броят на управление на МПС след употреба на алкохол, от установените 115 случая, 35 са извършени от лица до 30 години. При този вид престъпление рецидива при извършителите от наблюдаваната категория е по-голям от 50%, от установените повторно да извършват същото деяние в срока на изтърпяване на наказание – 61 лица, 35 са на възраст до 30 г.

Много ниската степен на доверие и респект по отношение на правораздаващите органи сред младите хора възпрепятства активното им участие в превенцията на престъпността. Видно от регистрирания заявителски материал в ОД МВР – Търговище е, че има установени около 350 потърпевши лица за различни по вид престъпления, от които едва 76 са на възраст до 30 години.

През последните години в страната като цяло и в частност в ОД МВР – Търговище се обръща много сериозно внимание на превантивната работа спрямо извършителите на престъпления и най-вече на работата с малолетни, непълнолетни и млади хора. Периодично, минимум два пъти седмично, на територията на областта се провеждат специализирани полицейски операции с цел предотвратяване, пресичане и разкриване на престъпления извършвани от младежи и срещу тях.

През годините като основни способности на полицията в област Търговище за работа с младежите са: часовете на полица, провеждане на родителски срещи с участието на служители от полицията и др. Чрез тях полицията реализира образователни кампании и информационни инициативи за превенция сред подрастващите, а именно:

- „Не на дрогата“;
- „Как да се предпазим от сексуално насилие и трафик на хора“;
- „Не на футболното хулиганство“;
- „Мисли преди да седнеш зад волана“;
- „Не на домашното насилие“;
- „Как да се живее по сигурно без оръжие и насилие“;
- „Какво е насилие и как се стига до него“.

В гр. Търговище е открит „Център за превенция“, но същият все още не се използва пълноценно. За да има ефективна превенция, е необходимо обособяване на щат на служители по превенцията в новооткрития център в града и откриване на

два нови, респективно в градовете Попово и Омуртаг, за да може да се разшири обхвата на работа с рисковите групи и всички млади хора в областта.

Един от ескалиращите проблеми в училищата от областта е нарастващата склонност в учениците към насилие. Най-актуалните форми на насилие сред подрастващите се изразяват чрез директна агресия или онлайн тормоз. Това се дължи на:

- Недостатъчно внимание и грижа на семейството към децата за тяхното социализиране, възпитаване на здравни и културни навици;
- Негативното влияние на неформалните групи от улицата или приятелската среда и т.н.;
- Нарастващата агресия сред учениците;
- Наличие на етническа нетолерантност и нетърпимост по отношение на религиозна принадлежност, възрастов признак и др.;
- Безспорната роля на педагогическия съветник като фактор за формиране на ценностна система в учениците.

От това произтича приоритет с особена важност – оказването на психолого - педагогическа подкрепа от учители, педагогически съветници, психолози от училището като цяло.

В тази връзка през месец октомври 2011 г. по инициатива на РИО беше учреден Областен съвет за обсъждане на психолого-педагогически въпроси.

Министерство на образованието, младежта и науката е една от институциите, подписали Споразумението за сътрудничество и координиране на работата на териториалните структури на органите за закрила на детето при случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и при кризисна интервенция. За изпълнение на конкретните дейности е разработен Координационен механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция, който е предвиден в чл.6а от Закона за закрила на детето. Със заповед на началника на РИО – Търговище е определен експерт от регионалния инспекторат, които при необходимост да съдейства на мултидисциплинарните екипи, изградени на местно ниво и на екипите за кризисна интервенция.

В специални инструкции към директорите от РИО Търговище се указва да се засили превантивната работа с учениците в училище, да се обсъждат отношенията между тях в рамките на часовете на класа, да се реализират инициативи за създаване на позитивен психологически климат в класа и училището, ангажиране с проблемите на някои от уязвимите ученици и като цяло обръщане внимание на въпросите и проблемите, които те поставят. През 2012 г. е проведен семинар с директори и помощник-директори на училища на тема: "Усъвършенстване на разработения от училищата през 2010/2011 учебна година *Механизъм за решаване*

на конфликти". Във всички училища и обслужващи звена от областта има въведени и действат такива механизми.

12. Младите хора в малките населени места и селските райони

Възрастовата структура в малките населени места и селските райони е силно деформирана и не може да осигури както възпроизводство на населението, така и възпроизводство на трудовия потенциал. В малките населени места и селските райони са концентрирани голяма част от младежите от ромски и турски етнически произход. Достъпът до формално и неформално образование, професионално образование и обучение, информация и консултиране на младите хора в малките населени места и селските райони е ограничен. Силно ограничени са също и възможностите за трудова реализация, което води до мигриране на младите хора от селата в по-големите общини и градове, където възможностите за намиране на работа са по-големи. Така в малките населени места и най-вече в отдалечените селски райони, като Антоново, Омуртаг и Опака младите хора изпадат в социална изолация, без равен достъп до качествено образование, здравеопазване, пазар на труда и др. ресурси на обществото. Добри мерки за тяхното социално включване са действащите програми и мерки на пазара на труда, вкл. и възможностите на ОП „Развитие на човешките ресурси“, които им осигуряват макар и временна заетост и доходи, както и образователна и етническа интеграция.

През изминалите години оптимизирането на мрежата от училища, изразяващо се преди всичко в поэтапното закриване на училища в малките селища в област Търговище, доведе до необходимостта от предприемане на мерки за осигуряване на равен достъп до образование на всички ученици от малките селища. В тази връзка по смисъла на чл. 26, ал.1, т.1-4 от Закона за народната просвета са създадоха средищни училища, които се намират в най-близкото населено място на територията на съответната община или на съседна община, където се обучават учениците от населените места, в които няма училище.

В рамките на проекта „Подобряване на качеството на образованието в средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на учебния процес“ се включиха 28 средищни училища от област Търговище, като финансовата схема предвижда пълен обхват на всички ученици, желаещи да участват в целодневното обучение. На средищните училища се предоставят допълнителни средства за осигуряване обучението на пътуващите ученици за транспортни разходи, средства за целодневна организация на учебния ден и за столово хранене за пътуващи ученици от първи до осми клас.

13. Управление на младежката политика

С приемането на Закона за младежта и Националната стратегия за младежта 2012 -2020 г. се децентрализира планирането на политиката за младежта. Дава се възможност на заинтересованите страни на местно и регионално ниво да участват активно при формиране на местните политики за развитие и подкрепа на младите хора. За да бъде гарантирано постигането на целите, е необходимо младите хора в общините да участват активно в целия процес на планиране със свои идеи, мнения и предложения. Изготвянето на Годишните общински планове и Плана за младежта на област Търговище трябва да се базират на задълбочен анализ на потребностите, който да се актуализира в началото на всяка година. Важно условие за успех е създаването на система за наблюдение и оценка на областно и общинско ниво с измерими индикатори.

Все още няма изградени областни и общински органи за координация и взаимодействие между институциите, НПО, местните власти и представителите на младежите за изпълнение на политиките за младежта на регионално и местно ниво.

III. ПРИОРИТЕТИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА РЕГИОНАЛНАТА ПОЛИТИКА ЗА МЛАДЕЖТА И МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ

ОСНОВНИ ПРИОРИТЕТИ:

Приоритет 1. Насърчаване на икономическата активност и кариерното развитие на младите хора

Специфични цели:

- Подобряване на качеството на средното и висшето образование, насърчаване на ученето през целия живот;
- Улесняване на прехода от образование към заетост;
- Насърчаване на работодателите да осигуряват възможности за повишаване на квалификацията на млади работници и служители;
- Улесняване на достъпа до висше образование;
- Създаване на благоприятна среда за професионална реализация и кариерно развитие на младите специалисти;
- Разкриване на нови работни места и развитие на пазара на труда, стимулиращи включването и кариерното развитие на младите хора;
- Насърчаване на икономическата активност на младите хора;

- Активно включване на младите хора в изграждането на пазарна икономика;
- Успешно съвместяване на професионалния и личния живот на младите хора;
- Разширяване на достъпа до услуги за трудова реализация и стимулиране на предприемачеството и развитието на бизнес умения.

Дейности:

1. Осигуряване на чиракуване и стажуване.
2. Засилване на ефективността на връзките между образователните и обучителните институции и бизнеса за улесняване на прехода от образование към заетост.
3. Създаване на възможности за стажове в областната и общинска администрация на студенти от висшите училища.
4. Стимулиране участието на работодатели, които подкрепят професионалната интеграция на младите хора и повишават производителността и адаптивността на заетите младежи.
5. Намаляване на броя на необхванатите и преждевременно напусналите образователната система лица в задължителна училищна възраст.
6. Консултиране на предприемчиви млади хора с цел развитие на собствен бизнес и развитие на мрежа от бизнес центрове в тяхна помощ.
7. Оборудване и адаптиране на работни места за младежи с увреждания.
8. Създаване на условия за баланс между професионалния и личния живот.

Приоритет 2. Подобряване на достъпа до информация и качествени услуги

Специфични цели:

- Улесняване на достъпа до качествени услуги за специална подкрепа на пълноценното, личностно и обществено развитие на младите хора в съответствие с потребностите и интересите им;
- Формиране на информационна политика, насочена към младите хора;
- Осигуряване на достъп до услуги за развитие, основани на младежката работа, индивидуалния подход и оценка на конкретните потребности и особености на младежката възраст;
- Създаване на благоприятни условия за нормалното функциониране на младежкия информационен център;
- Стимулиране на неформалното обучение сред младите хора;
- Развитие на таланта, творческите умения и културното изразяване на младите хора.

Дейности:

1. Подпомагане на младежкия информационен център.
2. Разработване и разпространение на информационни материали.
3. Предоставяне на актуална, систематизирана и достъпна информация.
4. Организиране на областни и общински информационни кампании.
5. Популяризиране формите на неформалното обучение.
6. Насърчаване на приноса на младежката работа за реализация на творческите способности на младите хора.

Приоритет 3. Насърчаване на здравословния начин на живот**Специфични цели:**

- Насърчаване на здравословния начин на живот на младите хора;
- Превенция на факторите, създаващи риск за здравето на младите хора;
- Повишаване на сексуалната култура на младите;
- Насърчаване на физическата активност и спорта сред младите хора.

Дейности:

1. Насърчаване и подпомагане на сътрудничеството между здравните специалисти, младежките и спортните организации за утвърждаване на здравословен начин на живот сред младите хора.
2. Подобряване на достъпа на младите до подходящи за тях качествени услуги и до съвременна научна информация по въпросите на сексуалното и репродуктивното здраве, превенция на нежелана бременност и на болести, предавани по полов път.
3. Реализиране на програми за стимулиране на детския и младежки спорт и туризъм.
4. Мотивационни и информационни кампании за повишаване на спортната култура на младите.
5. Повишаване на броя млади хора, практикуващи спортни дейности.

Приоритет 4. Превенция на социалното изключване на млади хора в неравностойно положение**Специфични цели:**

- Синхронизиране на младежката политика за лица в неравностойно положение с мерките за закрила на детето;
- Осигуряване на социални услуги за младите хора в неравностойно положение;

- Повишаване капацитета и броя на младежките работници за работа с млади хора в социален риск;
- Насърчаване на сътрудничеството между младежките работници и младежките лидери за приобщаване на младите хора в социален риск;
- Подпомагане на уменията за адаптация и повишаване на пригодността за заетост на младежите в неравностойно положение;
- Ограничаване на предаването на социално изключване между поколенията.

Дейности:

1. Сформиране на работни групи между социални работници и младежки работници.
2. Организиране на младежки семинари, обучения и конференции.
3. Разработване и издаване на Наръчници и ръководства за работа.

Приоритет 5. Развитие на младежко доброволчество

Специфични цели:

- Въвеждане и поддържане на ефективни практики за управление на млади доброволци за набиране, обучение, стимулиране, наблюдение и оценка, както и за признание на постиженията им;
- Гарантиране правата на младите доброволци;
- Насърчаване и организиране участието на млади хора в доброволчески инициативи;
- Удостоверяване и признаване на придобитите знания, опит и умения, получени от младите хора в доброволчески инициативи;
- Популяризиране на младежкото доброволчество в обществото.

Дейности:

1. Организиране на кампании за набиране, ориентиране, обучение, признаване и награждаване на доброволци.
2. Осъществяване на младежки дейности и инициативи с участието на доброволци.
3. Осъществяване на обмен на доброволци и доброволчески практики в България.
4. Организиране на младежки конференции.
5. Подготовка и разпространение на наръчници и ръководства за работа с млади доброволци.
6. Насърчаване и подпомагане на участието на българските младежи в международното младежко доброволчество.

Приоритет 6. Повишаване на гражданската активност

Специфични цели:

- Насърчаване на инициативи на неорганизирани млади хора;

- Насърчаване на самоорганизирането на младите хора;
- Популяризиране и мултиплициране на добри практики на младежка гражданска активност;
- Насърчаване на гражданското образование и обучение по въпросите свързани с правата на младите хора, борбата с дискриминацията и равнопоставеността между половете;
- Младежко лидерство;
- Осигуряване на ефективно представителство на интересите на младите хора във формирането, изпълнението и оценката на секторните политики на национално, областно и общинско ниво;
- Запознаване на младите хора с публичните институции и с начина на тяхното функциониране;
- Насърчаване на създаването и развитието на младежко представителство във взимането, изпълнението и оценката на решения, касаещи младите хора;
- Популяризиране на актуални теми в изпълнение на политиките на Европейския съюз, Съвета на Европа и ООН по отношение на младите хора.

Дейности:

1. Проучване на мнението и нагласите на младежите.
2. Разработване и разпространение на информационни и учебни материали.
3. Организиране на областни информационни кампании.
4. Организиране на конференции, младежки дискусии, конкурси и викторини.
5. Обмяна на опит и добри практики.
6. Създаване на консултативен съвет по въпросите за младежта.

Приоритет 7. Развитие на младите хора в малките населени места и селските райони

Специфични цели:

- Осигуряване на ефективен достъп до информация, обучение и консултиране на младите хора в малките населени места и селските райони;
- Повишаване на икономическата активност и създаване на възможности за професионална реализация на младите хора;
- Електронно приобщаване на младите хора в селските райони към социалните мрежи;
- Насърчаване на участието на младите хора в местното самоуправление.

Дейности:

1. Проучване на мнението и нагласите на младите хора от селските райони.

2. Насърчаване и подпомагане на читалищата, като средища за информация.
3. Разработване и разпространение на информационни и учебни материали.
4. Въвеждане на изнесени мобилни форми на младежка работа.
5. Предоставяне на индивидуални и групови консултации.
6. Организиране на областни информационни кампании.
7. Сформиране на младежки групи за местно развитие.

Приоритет 8. Развитие на межкултурния и международния диалог

Специфични цели:

- Изграждане на умения за работа в мултикултурна среда;
- Насърчаване и подпомагане опознаването на отделните етнически общности и техните култури за стимулиране на толерантност, разбирателство, взаимодействие и диалог между общностите;
- Стимулиране и подпомагане на участието на българските младежи в международни и европейски младежки движения;
- Насърчаване на мобилността на младите хора в страната и в чужбина;
- Популяризиране на Европейското сътрудничество в младежката сфера.

Дейности:

1. Проучване на мнението и нагласите на младежите.
2. Разработване и разпространение на информационни и учебни материали.
3. Организиране на областни информационни кампании, инициативи и събития.
4. Организиране на конференции, младежки дискусии, конкурси и викторини.
5. Обмяна на опит и добри практики.

Приоритет 9. Повишаване на ролята на младите хора в превенцията на престъпността

Специфични цели:

- Стимулиране на активното участие на младите хора в превенцията на престъпността, особено в превенцията на правонарушенията, извършени от млади хора;
- Ангажиране на местната власт, младежките организации и медиите в превенцията на правонарушенията, извършвани от младежи;
- Изграждане на доверие между младите хора и правоохранителните органи;
- Развитие на култура на пътна безопасност сред младите хора.

Дейности:

1. Организиране на информационни и образователни кампании за превенция на правонарушенията, извършвани от младежи.
2. Инициране на нормативни промени, чрез които да бъдат въведени ефективни мерки за превенция.
3. Подбор и подготовка на специалисти във всички видове институции и организации за развитие на нагласите, знанията и умения за оказване на помощ и подкрепа на младежи с поведенчески проблеми.
4. Насочване на спортни прояви за превенция на младежката престъпност в специализираните институции за млади правонарушители.
5. Реализиране на младежките спортни организации в превенцията на детската и младежка престъпност.
6. Подобряване на достъпа до правосъдие и до качествена правна помощ за младите правонарушители.
7. Организиране на програми за пътна безопасност.

IV. ОПИСАНИЕ НА СЪВМЕСТНИТЕ ДЕЙНОСТИ, КОИТО ДОПРИНАСЯТ ЗА ПОСТИГАНЕ ЦЕЛИТЕ НА ОБЩИНСКИТЕ, ОБЛАСТНИТЕ И НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА МЛАДЕЖТА**Планирани дейности по общини, приети с решение на общинските съвети:****1. Община Търговище**

№	Дейност	Срок/Период	Отговорни институции	Финансов ресурс	Забележка
1.	Създаване на общински консултативен младежки съвет.	м. юни 2013 г.	Център за младежки дейности и инициативи, Обединен детски комплекс – Ученически парламент, Община Търговище	-	
2.	Реализиране членство в Национален ученически съвет на младежки структури от общината – училищни съвети, училищни парламенти и Търговишки ученически парламент.	м.януари – м.юни 2013 г.	Обединен детски комплекс, Център за младежки дейности и инициативи, партньори	-	
3.	Организиране на срещи с	м. май 2013 г.	Дирекция „Бюро по	-	

	млади хора, завършващи средно образование за информиране на възможности за трудовата им реализация .		труда”		
4.	Осигуряване на заетост на младежите от област Търговище чрез включване в утвърдените в Закона за насърчаване на заетостта програми и мерки за заетост и обучение.	м. януари – м.декември 2013 г.	Дирекция „Бюро по труда”	Национален план за действие по заетостта 2013 г. / НПДЗ /	
5.	Обучение за стартиране и управление на собствен бизнес.	по плана на проект МИКЦ	Център за младежки дейности и инициативи	Национален център „Европейски младежки програми и инициативи” Център за младежки дейности и инициативи	
6.	Включване в заетост чрез схемите на ОП РЧР : -схема „Ново начало – от образование към заетост „ -схема „Първа работа” -схема “Подкрепа за заетост” -схема “ Развитие” -схема “По-близо до работа”	м. януари – м.декември 2013 г.	Дирекция „Бюро по труда”	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”	
7.	Обучение за професионална квалификация или ключови компетентности по схема „Аз мога повече” за повишаване на квалификацията на заети лица до 29 годишна възраст.	м. януари – м.декември 2013 г.	Дирекция „Бюро по труда”	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”	
8.	Създаване на благоприятна среда и възможности за: - стажове в общинска администрация на студентите от висшите училища.	м. януари – м.декември 2013 г.	Община Търговище	-	
9.	Осигуряване на възможност за придобиване на трудов стаж на безработни младежи, завършили висше образование, с цел	м. юли 2013 г.	Дирекция „Бюро по труда”	Национален план за действие по заетостта 2013 г. / НПДЗ /	

	улесняване на прехода между образование и заетост в институции от публичната администрация.				
10.	„Ученическа борса“ - регионален форум.	м. май 2013 г.	Център за кариерно обучение	Министерство на образованието , младежта и науката – европейски социален фонд	
11.	Предоставяне на качествени консултантски услуги в подкрепа на личностното развитие на младите хора, включително жизнено умения чрез по-нататъшно укрепване капацитета на МИКЦ – индивидуални и групови консултации, тренинги, клуб „Журналистика“.	целогодишен по график на МИКЦ /младежки информационно-консултантски център/	Център за младежки дейности инициативи, Сдружение „Мисионис“, Община Търговище	Национален център „Европейски младежки програми и инициативи“, Център за младежки дейности и инициативи	
12.	Видеопозази на филми за превенция на употребата на наркотици, алкохол и тютюнопушене. Обучения по метода "Връстници обучават връстници", осъществени от обучените от Общински съвет по наркотични вещества, доброволци.	целогодишен	Общински съвет по наркотични вещества, Български младежки червен кръст, Здравен медиатор	-	
13.	Провеждане на конкурси /за есе, разказ, рисунка, презентация и др./ за насочване на вниманието към проблема наркомании и като алтернатива в свободното време.	м. април – м. юли 2013 г.	Общински съвет по наркотични вещества	Община Търговище	
14.	Дискусионно младежко студио "Отвори очи" / по теми, свързани със зависимостите /. Отбелязване на Световния ден за борба с наркоманиите – 26 юни.	март – април 2013 г. м. юни 2013 г.	II-ро СОУ "Проф.Н.Маринов", ПТГ "Цар Симеон Велики" Обединен детски комплекс , Общински съвет по наркотични вещества Български младежки червен кръст	- Община Търговище	
15.	Провеждане на обучения - 5 бр. на тема : „Как да пишем проекти“ „Работа в	м.февруари, м. март, м. април,	Център за младежки дейности и инициативи,	Национален център „Европейски	

	екип. Отговорности и задължения в бизнес средата”, „Асоциално поведение и техники за справяне с агресивността ” „Кариерно консултиране” и „ Екология. Местни политики за опазване на околната среда ” по проект МИКЦ	м. юни и м.септември 2013 г.	Сдружение “Мисионис”, Община Търговище	младежки програми и инициативи” Център за младежки дейности и инициативи	
16.	Подкрепа и насърчаване развитието на таланти млади хора в областта на изкуството, науката и спорта. Участия в международни и национални конкурси, фестивали, олимпиади, състезания.	съобразно графика на институциите	Център за младежки дейности и инициативи, Обединен детски комплекс, Образцово народно читалище „Напредък”, Община Търговище	Център за младежки дейности и инициативи, Обединен детски комплекс, Образцово народно читалище „Напредък”, Община Търговище	
17.	Подготовка и изграждане на “Наблюдавано жилище” за осем младежи, напускащи домове за деца, лишени от родителска грижа.	м. декември 2013 г.	Община Търговище	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”	
18.	Провеждане на обучения по оказване на първа помощ на доброволците от Български младежки червен кръст, както и на различни групи млади хора.	м.април и м. май 2013 г. и целогодишно	Български младежки червен кръст	-	
19.	Организация и провеждане на IV кръг от Републиканския шампионат по приложно колоездене по правилата на ФИА.	м. юни 2013 г.	Обединен детски комплекс и Търговищки ученически парламент. Партньори: Министерство на образованието, младежта и науката, Национален дворец на децата, Съюз на българските автомобилисти, КАТ, Община Търговище	Министерство на образованието, младежта и науката, участници, партньори	
20.	Сформиране на младежки скаутски клуб “Мисионис”	м. юни 2013 г.	Клуб към II-ро СОУ “Проф.Н.Маринов”, Партньори, Патриотичен клуб “Възраждане” и	500 лв.	

			туристическо дружество		
21.	Младежка борса на идеи – страница във Фейсбук.	м. април 2013 г.	II-ро СОУ "Проф.Н.Маринов, ПТГ" Цар Симеон Велики",Обединен детски комплекс	-	
22.	Отбелязване световни дни за младежка активност 2013 г.	м. април 2013 г.	Център за младежки дейности и инициативи	Национален център „Европейски младежки програми и инициативи“ Център за младежки дейности и инициативи	
23.	"Еко фантазии " – общински конкурс за изработване на творби от рециклирани материали. Изложба и награждаване.	м. април 2013 г.	Център за младежки дейности и инициативи	Център за младежки дейности и инициативи	
24.	Отбелязване на 12 август – международен ден на младежта. Работилници за малки и големи.	м. август 2013 г.	Център за младежки дейности и инициативи	Национален център „Европейски младежки програми и инициативи“ Център за младежки дейности и инициативи	
25.	Провеждане на дарителска кампания „Подарък от сърце!“ за подпомагане на деца от рискови, приемни и социално слаби семейства.	м. май и м.декември 2013 г.	Регионален център за работа с доброволци към Клуба на нестопанските организации	Клуб на нестопанските организации	
26.	Лятна читалня, в рамките на три последователни дни – в партньорство с Регионална библиотека „П.Стъпов“ и 15 читалища от община Търговище.	м. август 2013 г.	Регионален център за работа с доброволци към Клуба на нестопанските организации, партньори	Клуб на нестопанските организации	
27.	Екоакции за почистване на обществени места и междублокови пространства.	м. април 2013 г.	Регионален център за работа с доброволци към Клуб на нестопанските организации	Клуб на нестопанските организации	
28.	Привличане на нови доброволци, включително и младежи с ментални и физически увреждания.	през годината	Регионален център за работа с доброволци към Клуб на нестопанските организации	Клуб на нестопанските организации	
29.	Разкриване на групи по свободно избираем	м.септември 2013 г.	Община Търговище	Проект "Успех" на	

	профил или други форми по сексуално и репродуктивно здраве в училищата на общината.			Министерство на образованието, младежта и науката	
30.	Организиране и провеждане на две кампании по сексуално и репродуктивно здраве /едната да обхване селата на общината/.	м.декември 2013 г.	Община Търговище	Община Търговище, Програма по сексуално и репродуктивно здраве	
31.	Постановка на Театрално – дискуссионен клуб	м.септември 2013 г.	Център за младежки дейности и инициативи, Община Търговище	Център за младежки дейности и инициативи	
32.	Отбелязване международния ден на книгата – 23 април. Маратон на четенето.	м. април 2013 г.	Регионална библиотека "П.Съплов"	Регионална библиотека "П.Съплов"	

2. Община Омуртаг

№	Дейности	Период за изпълнение	Отговорна институция
1.	Информационна кампания за създаването на младежки организации в учебните заведения в община Омуртаг	текущ	Община Омуртаг
2.	Младежки турнир по шах	месец януари 2013 г.	Община Омуртаг Училища
2.	Подпомагане на младежки инициативи като: 1 март – Световен ден против насилието; 9 май – Ден на Европа; 31 май – Световен ден без тютюнев дим; 5 юни – Ден на екологията; 26 юни – Световен ден за борба с дрогата; 12 август – Международен ден на младежта; 21 септември – Международен ден на мира в рамките на Европейска младежка седмица; 8 ноември – Европейски ден на младежта; 1 декември – Световен ден за борба срещу СПИН; 3 декември – Световен ден за хора с увреждания; 5 декември – Ден на доброволца;	текущ	Община Омуртаг Неформални младежки организации към училищата
3.	Отбелязване на Свети Валентин – Деня на влюбените – информационна кампания във всички основни и средни училища на територията на община Омуртаг по превенция на ХИВ/СПИН и болести предавани по полов път – доброволчески дейности, дебати, консултации и др.	14.02.2013	Община Омуртаг Неформални младежки организации към училищата
4.	Отбелязване на празника „Баба Марта“ – изработване на мартеници от доброволчески групи и благотворителен базар	01.03.2013	Община Омуртаг Неформални младежки организации към училищата

5.	Изложба на детски и ученически рисунки – „Ден на майката“	08.03.2013	Община Омуртаг
6.	Великденски благотворителен ден с участието на доброволци – боядисване на великденско яйце	м. април 2013 Велики четвъртък	Община Омуртаг Неформални младежки организации към училищата Читалищни настоятелства
7.	Инициативи, свързани с 22 април – Световен ден на Земята – почитване и облагородяване на зелени площи. Организиране на конкурс за рисунка/графит/ по ЕКО тема.	22.04.2013 г.	Община Омуртаг Младежки организации Училища
8.	„Да почистим Омуртаг заедно!“ – организирано почистване на замърсени участъци и обществени места в големите населени места на територията на общината и в град Омуртаг с активното участие на младежи	месец април 2013 г.	Община Омуртаг Младежки организации Училища
9.	Кампания „Ние ценим гората!“ – засаждане на дръвчета	месец април 2013 г.	Община Омуртаг Младежки организации Училища
10.	Инициативи за поддържане и/или изграждане на спортни и детски площадки в големите населени места на общината и в град Омуртаг	целогодишно	Община Омуртаг
11.	Отбелязване Деня на Европа – поход до хижа „Кайника“ с участието на служители от общинска администрация и младежи	месец май 2013 г.	Община Омуртаг
12.	Организиране на „Ученическа спартакиада“ – отбелязване на 17 май – професионален празник на всички спортисти и работещите в сферата на спорта	17 май 2013 г.	Община Омуртаг Училища
13.	Организиране на почистване и боядисване на пейки и детски кътове в градските градинки и парка.	месец май 2013 г.	Община Омуртаг
14.	Празничен концерт по случай 24 май – Деня на славянската писменост и култура	24 май 2013 г.	Община Омуртаг Младежки организации Училища
15.	Празничен концерт по случай Първи юни – Деня на детето	1 юни 2013 г.	Община Омуртаг Детски заведения Младежки организации Училища
16.	Рисунка на асфалт под мотото „Голямото рисуване“	1 юни 2013г.	Община Омуртаг Неформални младежки групи

17.	По случай 7 юни – Празника на община Омуртаг експониране на изложба под надслов „Образованието в община Омуртаг – минало и настояще“	3-7 юни 2013г.	Община Омуртаг Детски заведения Младежки организации Училища
18.	По график от здравните работници по училища и детски градини, които са служители на общинска администрация, се организират лекции и беседи с ученици във всички учебни заведения на територията на общината. Темите за разискване са: - Здравословно хранене; - Болести, предавани по полов път; - Борба със зависимостите - тютюнопушене, алкохол, наркотици; - Превенция на домашното насилие и запознаване със Закона за защита от домашно насилие; - Превенция на насилието и агресията сред подрастващите; - Трафик на хора; Предоставяне на плакати, диплянки, брошури и други информационни материали.	текущ	Община Омуртаг Детски заведения Младежки организации Училища РЗИ
19.	Организиране и провеждане на периодични срещи с представители на институции, работещи с деца и младежи и други по проблемите на насилието и агресията сред младите хора.	ежемесечно	Община Омуртаг Отдел „Закрила на детето“ към Дирекция „Социално подпомагане“ Детска педагогическа стая МКБППМН Училища НПО
20.	Организиране и провеждане на кръгла маса с участието на ученици и младежи на тема „Общината в подкрепа на младите“	месец юни 2013 г.	Община Омуртаг Младежки организации Училища
21.	Футболен турнир между отбори от населените места в община Омуртаг за „КУПАТА НА КМЕТА“	месец август 2013 г.	Община Омуртаг Местни футболни отбори
22.	Провеждане на кампания сред учениците за популяризиране на доброволчеството за едно полезно лято „Млади идеи“ - конкурс за идеи, като най-добрите да бъдат реализирани с участието на младежи	текущ	Община Омуртаг Младежки организации Училища
23.	Състезание с велосипеди	месец септември 2013 г.	Община Омуртаг Младежки организации Училища
24.	Национален събор за автентичен фолклор „И си носим песента“	месец септември 2013 г.	Община Омуртаг Министерство на културата НЧ „Нова светлина“ с. Г.Новково

25.	Ден на интензивното ходене	месец октомври 2013 г.	Община Омуртаг
26.	12 октомври – Ден на българската община: Седмица на отворените врати – кампания за популяризиране на местното самоуправление в Община Омуртаг и Общински съвет Омуртаг.	месец октомври 2013 г.	Община Омуртаг
27.	1 декември - Ден за съпричастност към засегнатите от ХИВ/СПИН Червената панделка от хартиени цветя на площад "Независимост".	1 декември 2013 г.	Община Омуртаг Младежки организации Училища

3. Община Попово

№	ДЕЙНОСТИ	ПЕРИОД	ОТГОВОРНИ ИНСТИТУЦИИ	СРЕДСТВА
1.	Информационна дейност			
1.1.	Ежемесечно издаване на младежки електронен информационен бюлетин.	Всяка последна седмица от месеца	Консултативен съвет Община Попово	
1.2.	Обособяване на младежки профил на сайта на Община Попово.	Срок: до 20.02.2013	Община Попово	
1.3.	Осигуряване на ефирно време за младежите в местните новини по кабелна телевизия „СКАТ“ и местния радиовъзел.	Всеки трети четвъртък от месеца	Общинско медийно звено	
1.4.	Обособяване на рубрика в „Местен вестник“, касаеща проблеми на младежите.	текущ	Община Попов	
1.5	Информационна кампания за създаването на младежки организации в учебните заведения в Община Попово.	текущ	Консултативен съвет	
1.6	Целогодишни кампании по превенция на рисковото и антисоциално поведение сред младежи и	текущ	Консултативен съвет МКБППМН	

	рискови групи (ХИВ/СПИН, тютюнопушене, и други) – информационни кампании,;			
1.7	Популяризиране на дейностите на КСМ под мотото: „Младите хора са информирани и консултирани“	текущ	Консултативен съвет	
2.	Съвместни дейности с други организации.			
2.1.	Среща между младежките структури в общината-МБЧК, Скаутски клуб „Антола“, СК, за установяване на нагласи и очаквания.	февруари	Консултативен съвет	
2.2.	Кръгла маса с представители на МИГ във връзка с възможности за финансиране на младежки дейности.	До 15.02.2013	Консултативен съвет МИГ	
2.3.	Проучване и разработване на проектни предложения, насочени към младежите по програми: „Младежта в действие“ и „Европа за гражданите“	текущ	Община Попово	
2.4	Финализиране на проекти по схемите „Коменски“ и „Леонардо да Винчи“	в определените срокове	Гимназия „Христо Ботев“ ПГСС „Никола Пушкин“	По проекти
2.5	Участие на местни младежи в международни проекти за младежки обмени и доброволчество;	текущ	Община Попово Консултативен съвет Младежки организации;	

№	ДЕЙНОСТИ	ПЕРИОД	ОТГОВОРНИ ИНСТИТУЦИИ	СРЕДСТВА
3.	Формално и неформално обучение.			
3.1.	Пълен обхват в училище на децата, юношите и младите хора до 16-годишна възраст; мотивиране на 17-19 – годишните за завършване на средно образование.	текущ	Община Попово Ръководствата на училищата в общината.	
3.2.	Пълен обхват на учениците в училищата при реализиране на Програмата „Успех“ на МОМН.	текущ	Училищата на територията на общината	
3.3.	Превантивна дейност сред младежите на училищна възраст.	текущо	МКБППМН-по план	
3.4.	Семинари, кръгли маси -след проучване на нагласите и очакванията на младежите	април ноември	КС, Община Попово	
4.	Конкурси и състезания			
4.1.	19 февруари – Васил Левски	февруари	НЧ“Св. Св. Кирил и Методий”	НЧ
4.2.	3 март – 135 години от Освобождението на България.	До 22.02	Община Попово Училищата Ротари клуб	Награден фонд-Ротари клуб 100 лв.
4.3.	22 април- Световен ден на Земята – Еко – инициатива.	април	ПГСС „Никола Пушкиarov”	200 лв.
4.4.	Общински преглед на училищното любителско творчество	21.03.	НЧ „Св. Св. Кирил и Методий”	НЧ
4.5.	Организиране на конкурс „Мис и Мистър Гимназия”	май	Гимназия „Христо Ботев”	
4.6.	Участие в традиционния поход „По стъпките на четата на Таньо войвода” и прегледа на строевата песен.	29.05-2.06	Община Попово Училища Читалища	1600 лв. Превоз на учениците и награден фонд
4.7.	Празник на гр.Попово 130 години от обявяването за град	До 10.06	Община Попово Училища	800 лв.
5.	Календарни празници			

5.1.	14 февруари: Табло за валентинки	февруари	МКБППМН Община Попово	200 лв.
5.2.	1 март – мартенички - Световен ден против насилието	март	Училищата читалища	
5.3.	9 май-ден на Европа	май	Училищата Община Попово Читалища	500 лв.
5.4	22 май-световен ден, посветен на жертвите на СПИН	май	Община Попово Училища читалища	100 лв.
5.5	31 май-световен ден без тютюнев дим	май	Училища читалища	100 лв.
5.6	1 юни-ден на детето	юни	Община Попово	300 лв.
5.7	26 юни-световен ден за борба с дрогата	юни	МКБППМН читалища	
5.8	12 август-ден на европейската младеж	август	Община Попово читалища	1000 лв.
5.9	6 септември - Съединението	септември	Община Попово	100 лв.
5.10	22 септември –ден на независимостта	септември	Община Попово	100 лв.
5.11	2 октомври – ден на усмивката	октомври	МКБППМН училища	
5.12	1 декември – световен ден за борба срещу спина	декември	Училища МКБППМН	100 лв.
5.13	3 декември – световен ден за хората с увреждания	декември	Община Попово БМЧК	200 лв.
5.14	5 декември- ден на доброволеца; „Доброволец на годината”	декември	КС Община Попово	100 лв.
5.15	Коледни и ново - годишни празници	декември	Община Попово училища читалища	500 лв.
				6000 лв.

4. Община Опака

Социо - културни дейности			
№	Дейност	Период на изпълнение	организатор
1.	Отбелязване на „Св. Валентин”	14 февруари	Местен център за работа с доброволци
2.	„Баба Марта бързала” – отбелязване на празника в Дом за стари хора с. Гърчиново	1 март	Община Опака, Сдружение СИДУРО
3.	Подкрепа за участието на младежи в конкурси, състезания	През учебната година	СОУ „В. Левски” гр. Опака, ОУ „В.

	и олимпиади		Левски" с. Крепча, ОУ „А. Константинов" с. Голямо Градище
4.	Програма „Лято 2013"	юни -август	Община Опака, НЧ „Пробуда1922" гр. Опака, читалища в населените места, училища, СИДУРО
5.	Коледен благотворителен базар и акция	15-22 декември	СОУ, МЦРД
Насърчаване на трудовата заетост			
1.	Обучение по финансова грамотност „Планирай бъдещето си"	април	Община Опака, външни експерти
2.	Съдействие за предприемчиви млади хора с жизнеспособни и перспективни бизнес идеи при стартирането и развитието на собствен бизнес чрез само наемане, създаване на семейна фирма или разкриване на малко предприятие.	постоянен	Външни експерти, СИДУРО
Повишаване качеството на образование на младите хора			
1.	24 май – ден на славянската писменост и култура	24 май	Училища
2.	Организиране на конкурс „Какво искам да бъде моето училище?"	юни	Училища, община Опака
3.	Участие в кампанията „Участвам и променям"	През годината	училищата
Повишаване на информираността на младите хора и ангажираността им в обществения живот			
1.	Еднодневен семинар, посветен на европейската година на гражданите	май	СИДУРО
Насърчаване на инициативи за създаване на социални услуги в Общината и насърчаване на здравословния начин на живот			
1.	Работа по изграждане на Център за социално общуване	През годината	Сидуро, община Опака
2.	„Училище за родители" – двудневен семинар	октомври	СИДУРО
3.	1 декември – международен ден за борба със СПИН	1 декември	МЦРД, РЗИ Търговище
4.	Турнир по футбол	декември	Община Опака
Опазване на околната среда			
1.	Отбелязване Деня на земята	20 април	училища
Развитие на младежкото доброволчество			
1.	Среща кафе на тема „Доброволчеството като кауза"	април	СИДУРО
2.	Участие в националната кампания „Дарете час"	ноември	МЦРД
3.	Номинации за „Най-активен	5 декември	МЦРД, СИДУРО

	доброволец"		
Повишаване на гражданската активност			
1.	Семинар на тема „Форми на гражданско участие“	май	СИДУРО

5. Община Антоново

№	Инициативи, дейности	необходими финансови средства в лева
I.	УЧАСТИЕ НА МЛАДИТЕ ХОРА В ОБЩЕСТВЕНИЯ ЖИВОТ НА ОБЩИНАТА	
1.	Издаване на информационен лист по актуални младежки проблеми	150 лв.
2.	Стимулиране на разработването и реализирането на проекти и програми от младежки НПО, като се осигурява партньорство на община Антоново	Предоставяне на материално техническа база/ зала, компютър, размножителна техника и др./
3.	Подпомагане на младежите от общината по подходящ начин при разработването и реализирането на проекти и програми /срещи, дискусии, кръгли маси, обучени и др./ Популяризиране на доброволчеството.	750 лв.
4.	Подпомагане на младежки инициативи свързани с отбелязването на: -09 май – Ден на Европа -12 август – Международен ден на младежта -08 ноември – Европейски ден на младежта и др.	350 лв.
5.	Стимулиране и подпомагане участието на млади хора в т.ч. и млади хора в неравностойно положение в художествената самодейност. Да се подкрепят желанията и възможностите за участие в общински, регионални, национални, международни прояви, конкурси, фестивали и други мероприятия.	900 лв.
II.	СПОРТ И ОРГАНИЗИРАНЕ НА СВОБОДНОТО ВРЕМЕ	
1.	Създаване на условия за системни спортни занимания на деца и младежи в свободното време	900 лв.
2.	Организиране на спортни игри и състезания с младежи в рамките на панаирните дни на гр.Антоново	600 лв.
3.	Организиране на младежки увеселения	350 лв.
4.	Участие на младежи от общината в общински, национални и международни турнири	5 000 лв.
5.	Организиране на лектории за повишаване на сексуалната и здравна култура на младежите от общината.	1 000 лв.
	ОБЩА СУМА	10 000 лв.

V. ОРГАНИЗАЦИЯ И КООРДИНАЦИЯ НА ДЕЙНОСТИТЕ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

За постигане на ефективно наблюдение и контрол, реализирането на плана ще бъде подчинено на следните **принципи**:

- Прозрачност и отвореност към сътрудничество;
- Ресурсна осигуреност – финансова, техническа и професионална;
- Перспективност – дейностите са съобразени с потенциала за развитие на всички ангажирани в реализацията на плана отговорни институции, както и с политиката на Област Търговище за работа с млади хора и приоритетите на Европейската общност;
- Недопускане на дискриминация, въз основа на религиозни и политически убеждения, етническа принадлежност и други принципи.

Държавната политика за младежта се провежда от Министерски съвет чрез министъра на образованието, младежта и науката. В приетия през 2012 г. от Народното събрание Закон за младежта се регламентират задълженията на държавните органи на национално и регионално ниво, на местните органи на самоуправление и на младежките организации в процесите на планиране и реализация на младежката политика.

Областните управители, в съответствие със Закона за младежта и Националната стратегия за младежта 2012-2020 г. осигуряват и координират провеждането на държавната политика на територията на областта чрез изготвяне на областен годишен план за младежта.

Кметовете на общини са пряко отговорни за планирането и провеждането на младежката политика в общините. Те, заедно с Общинските съвети, осигуряват отчетност, публичност и прозрачност на общинските политики за развитие на младежта, като предоставят на областните управители общинския годишен план за младежта за текущата година и отчет за изпълнение на дейности за предходната година.

Активността на кметовете и общинските съвети в изпълнение на Националната стратегия за младежта осигурява по-висока степен на отзивчивост към нуждите на младите хора и съответствие с принципите на Европейската харта за участието на младите хора в живота на общините и регионите.

Младежките организации осигуряват младежко участие и представителство при формулирането и изпълнението на политиките за младежта. Младежките организации работят в тясно сътрудничество с централните, регионалните и местни органи. Младежките съвети координират интересите на младите хора в различни области – образование, култура, спорт, екология, здравеопазване, труд и социална политика и др. чрез:

- Участие във формирането, осъществяването и оценката на младежката политика;
- Застъпнически кампании;
- Международно младежко общуване;
- Сътрудничество с общинските и държавни органи на администрацията.

Чрез развитието на Националната информационна система за младежта, администрирана от Министерството на образованието, младежта и науката, ще се осигурява надеждна информация за потребностите на младите хора, както и за планирането, управлението, наблюдението и оценката на политиките за младежта на национално, регионално, областно и общинско ниво.

VI. ДЕЙСТВИЯ ПО НАБЛЮДЕНИЕ, ОЦЕНКА И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОБЛАСТНИЯ ПЛАН ЗА МЛАДЕЖТА

Наблюдението и контролът ще се осъществяват чрез:

- Организиране и управление на цялостното изпълнение на плана;
- Регулярна комуникация между всички участващи по плана;
- Оценка на управлението на плана;
- Регулярни срещи и контакти между партньорите за осигуряване на оптимална координация и ефективност на дейностите;
- Трансфер на опит.

VII. РЕД И НАЧИН ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ НА ПЛАНА

За да се осигури ефективност на дейностите за отразяване на степента на активност на заинтересованите страни, в Интернет страниците на Областна администрация и общините редовно ще се публикуват информационни материали и снимков архив, отразяващи изпълнението на плановете за младежта.

За постигане на максимална публичност по плана се предвижда:

- Медийно представяне на областния и общинските планове;
- Осигуряване на информация на всички заинтересувани страни - периодично медийно отразяване;
- Пресконференции по време на изпълнение и за представяне на постигнатото в рамките на плана и резултатите от него;
- Регулярно представяне на актуална информация за развитие на плана.